

Συμφωνία 10/7/19
Τόση ζήτηση κάμνει εις τήν 'Αμερική
εις μίαν ἡμέραν ἀπέθανον 240
ἐξ ἡλιόψεως. Φοβούμεθα μή τυχόν
'Αμερικὴν ἐδάδασαν τὰ τελευταῖα
κ. Ψυχάρη διὰ τὰ ὑπάρχοντα τῶν
ἡλιόψεως!

Ο κ. Ψυχάρης ἔμεινε πλέον μετ' ἐπι-
γύρου Ἑρταλιώτην, καὶ ἔχουσιν
τοὺς ἄλλους ὁπαδούς του. Κινοῦνται
λαϊκῶς προκηρῶνται τοῦ κ. Ψυχάρη
ἀποστολῆς ἐράνων εὐρίσκουσαν ἰαν
γρημένη τὴν ἀγάπην του πρὸς τὴν
γύρην.

Ἔως τώρα εἶχαν ἐράνοιο ὑπὲρ τῶν
φιλονηρωπικῶν καταστημάτων κα-
τὰ τὰ ἔχουσιν καὶ ἐράνοιο ὑπὲρ τῆς
χάσης καὶ τῆς γλώττης του. Οὕτω
ἔστις εἰς διαφόρα ἐπισημοῦσα τὰ τοιαῦτα
καὶ μικρὰ κινεῖται ὑπὲρ τῶν νέουσι

Ἔως πρὸς τοὺς

τῶν Ἀνιάτων. Ὁ δίδων μίαν δεκά-
ρατὴν ἀκαλλιήγητος, ὁ δίδων δύο δε-
κάρατὴν λέγεται «λεβέντης», ὁ δίδων τρεῖς
δεκάρατὴν ἢ εφ' ἑκατὸν τῆς Ρωμιοσύνης.

Αἱ κοινότητες καὶ οἱ ἐνορίαὶ αὐ-
ται, δημιουργοῦσαι μυριοχειρὰ Βρυά-
ρειον, θὰ διευκολύνωσι σημαντικῶς τὸ
μέγα ἔργον τῆς Γεωργικῆς ἑταιρίας,
διὰ τῆς συμπράξεως καὶ τῆς ἰδρύ-
σεως δὲν ἀπαιτῶν ἀγρονομῶν 1901

ΑΠΟ ΤΑ ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Ἡ Ἱστορία τῆς Ρωμιοσύνης

Ἔχω ὑπ' ὄφιν μου, κατὰ τὴν στιγμήν
ταύτην, ἐν βιβλίον μετ' 326 σελίδας, κομ-
ψότατα τυπωμένον καὶ φέρον τὸν ἀπλοῦτον
τίτλον «Ἡ Ἱστορία τῆς Ρωμιοσύνης».

Ὁ Συγγραφεὺς τοῦ βιβλίου τούτου εἶνε
συμπαθὲς γνωστὸς εἰς τοὺς ἀναγνώστας
τῶν ἡμερῶν, καὶ ἰδίᾳ ἐκείνων, αἵτινες
μέχρι τοῦδε ἐπέδειξαν κάποιαν ἀνοχὴν εἰς
τὴν ἄγονον προσπάθειαν τῶν μαλλιαρῶν,
πρὸς διάδοσιν τῆς κορακιστικῆς τῶν
ὁ κ. Ἀργύρης Ἑρταλιώτης, ὅστις ἀπὸ
διηγηματογράφου καὶ ἀπὸ μεταφραστῆ
ἄγγλων ποιητῶν καὶ πελογράφων, ἐμρα-
νίζεται ἤδη ἐνώπιον τοῦ Ἑλληνικοῦ κοινού
μὲν ἐν ὀγκῶδες δοκιμῶν Ἑλληνικῆς ἱστο-
ρίας.

Ἐργαζόμενος κ' ἐγὼ κατὰ δύναμιν,
ἐσυνείθισα νὰ σέβωμαι τὴν ἐργασίαν τῶν
ἄλλων, καὶ οὐτὲ νὰ τὴν γλευάζω, ὅταν
εἶνε παρὰ τὰς ἀρχὰς καὶ πεποιθήσεις μου,
οὐτὲ νὰ τὴν περιφρονῶ, ὅταν δὲν πολυαξί-
ζει, οὐτὲ νὰ τὴν φθονῶ ὅταν τὴν ἀναγκω-
ρίζω ἐνδομῆχος ὡς ὑπερτέραν τῆς ἰδι-
κῆς μου.

Ἡ μέθοδος αὐτῆ τῆς σιωπῆς, ἦν με-
ταχειρίζονται μερικοὶ, ὅσῳκις ἐμρανίζεται
νέον τι βιβλίον, μὴ βραβεύεται τελείως κατα-
στρεπτικῆ, ὅχι μόνον διὰ τὴν ἐργασίαν
τοῦ ἄλλου, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ σύνολον τῆς
φιλολογικῆς παραγωγῆς τοῦ τόπου, διὰ τὴν
ὅποιαν πρέπει ἀπὸ κοινού νὰ ἐνδιαφέρονται
ἅλοι, καὶ προπάντων οἱ γράφοντες.

Διὰ τοῦτο, μολοντί τὸ βιβλίον τοῦ κ.
Ἑρταλιώτη εἶνε παρὰ τὰς ἀρχὰς καὶ πε-
ποιθήσεις μου, ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς
γλώσσης, δὲν φρονῶ ὅτι πρέπει νὰ πα-
ρέλθῃ ἀπαράτητον, οὐτὲ ὡς ποιότης,
οὐτὲ ὡς ὄγκος.

Καὶ ὑπὸ τὴν ἐποψὴν μὲν τῆς ποιότητος
δὲν θ' ἀσχοληθῶ ἐπὶ πολὺ. Τὸ εἶδος τῆς
συγγραφῆς εἶνε τοιοῦτον, ὥστε δὲν ἠμπο-
ρεῖ παρὰ νὰ ἦνε ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς λο-
γικῆς καὶ τῆς ἀκριβείας, ἀφοῦ πρόκειται
περὶ τῆς Ἑλληνικῆς ἐν γένει ἱστορίας,
τῆς ὁποίας ἀναρριθμητὰ συγγράμματα δύ-
νανται ν' ἀποτελέσωσι βᾶσιν ἀσφαλῆ καὶ
ἀναμρισητῆρον.

Κρίσεις ἄλλως τε μακρὰς καὶ βαθύας
δὲν ἔχει τὸ ἔργον τοῦ κ. Ἑρταλιώτη, καὶ
πολὺ δικαίως, φρονῶ, διότι κρίσεις ἐπὶ τῆς
Ἑλληνικῆς ἱστορίας πρωτότυποι δηλ. κρί-
σεις ἐπὶ τῆς ἐξελίξεως τῆς πολιτικῆς καὶ
πολεμικῆς ἐπιστήμης, ἢ τῆς καλλιτεχνίας,
διὰ μέσου τῶν Ἑλληνικῶν αἰώνων, ἔχουν
καταστῆ σήμερον ἀόρητος κοινότης,
μηδὲν ἔχουσα νὰ παρουσιάσῃ τὸ πρωτό-
τυπον.

Ἐ' ἀσχοληθῶ λοιπὸν εἰς τὸ σπουδαιό-
τερον φαινόμενον τοῦ βιβλίου τούτου, εἰς
τὴν γλώσσαν, ἢ ὅποια ἀποτελεῖ ἄλλως καὶ
τὴν καταφανέστεραν πληγὴν του.

Ὁ κ. Ἑρταλιώτης εἶνε ἀμετάπειστος
ὁπαδὸς τοῦ κ. Ψυχάρη, μετ' ὅλην δὲ τὴν
ἀχάριστον ἐγκατάλειψιν τῶν μαθητῶν του,
παρέμεινε μέχρι τοῦδε πιστὸς θιασώτης
καὶ ὁπαδὸς τούτου, αἰρων μάλιστα σήμε-
ρον μετὰ τῆς σημαίας του καὶ τὸν σταυ-
ρὸν του.

Νομίζων λοιπὸν, ὅτι δύναται νὰ ἐπιβάλῃ
τὴν γλώσσαν τῶν μαλλιαρῶν εἰς τὸ Πα-
νελλήνιον διὰ τῆς ἱστορίας, ἀφοῦ δὲν ἠδύ-
νηθη νὰ ἐπιβληθῇ διὰ τῆς ποιήσεως, τοῦ
διηγήματος καὶ τῆς ἀρθρογραφίας, ἢ νο-
μίζων ὅτι δύναται νὰ ἐπιβάλῃ τὴν ἱστορίαν
διὰ τῆς γλώσσης τῶν μαλλιαρῶν—τίς εἶδε,
καὶ τοῦτο εἶνε δυνατόν νὰ ὑποθεθῇ—ἐδη-
μοσίευσεν γλωσσολογικὸν τερατούργημα,
προκαλοῦν ἀληθῆ τρόμον εἰς τοὺς ἀποκει-
ρωμένους νὰ στρέψωσι τὰς σελίδας του.

Ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ ἢ Ἑλλάς περι-
βάλλεται τὰ προσηγορευτὰ καὶ μᾶλλον
ἀνυπέροχα κευφάλια καὶ ἐμρανίζεται πρὸ
τοῦ ἀναγνώστου δρῶσα κατὰ τὸν ἄγνω-
στον ἀκόμη.

Ἐν κεφάλαιον (τὸ Δ') φέρει τὴν ἐξῆς
γενναίαν ἐπιγραφὴν: «Ἀρχίζει καὶ
βράζει τὸ καζάνι τῆς Ρω-
μιοσύνης.»

Δὲν θέλω νὰ κατέλθω εἰς λεγοπαίγνια
καὶ νὰ ἐξευτελίσω τὸν σκοπὸν καὶ τὸν κό-
πον τοῦ Συγγραφέως· διότι ἐπὶ τέλους καὶ
νὰ σκεθῆ κανεῖς, ὅτι τὴν δρᾶσιν τοῦ Ἑλ-
ληνισμοῦ πρέπει νὰ τὴν μεταγλωττίσῃ εἰς
«βράζον καζάνι τῆς Ρωμιοσύνης» καὶ νὰ
ἐπιγράψῃ μάλιστα ἐν κεφάλαιον ὀλοκλήραν
ἐντῷ, χρειάζεται, τῇ ἀληθείᾳ, κόπος καὶ
κόπος.

Ἄλλαχού, ἢ μᾶλλον πανταχοῦ τοῦ ἔρ-
γου, τὰ ὀνόματα προσέλαβον ἀκυταναγήτους

καταλήξεις. Ὁ Ἀπελλῆ κῶντας,
ὁ Ἀριστίωνας, ὁ Ξενοφῶν
τας, τὰ δὲ Ἰσθμία καὶ οἱ Πέρσαι, μετα-
βλήθησαν εἰς Ἰστμια καὶ (τοὺς) Πέρ-
σοις!

Μία ἀκόμη ἱστορία ἰσομεγέθους χρειάζε-
ται, διὰ ν' ἀναγραφῶν τὰ γλωσσικὰ πρα-
ξικοπήματα τοῦ κ. Ἑρταλιώτη ἰσομεγέ-
θους λέγω, διότι ὀλοκλήρος εἶνε γλωσσι-
κὸν πραξικόπημα.

Ἐροῦθ' οὖν νι τίμιου πολί-
του δὲν ἄφησεν, λέγει κάποι-
καὶ «παρὰ τὴν ἠσαντας ὁ Βα-
σιλέας», καὶ τὸν «ἐχέτων αἰῶνα»,
καὶ εἰς «τοὺς κατωπινούς τῶ-
μοιους», καὶ ὀλοκλήρον, τέλος, καὶ τε-
λεῦτητον περιδέραιον μαργαριτῶν τοιοῦ-
των κροταλλίζει ἀττίως διὰ μέσου τῶν
σελίδων. Ἀλλὰ τὰ κομικώτερα ὄλων εἶνε
τὰ παροράματα.

Ὁ ἀτυχὴς στοιχειοθέτης, ἐκ στοργῆς
πρὸς τὸ ἔργον, διώρθωσεν, ἐν τῇ μακροθυ-
μίᾳ του, μερικὰς λέξεις, αἱ ὁποῖαι διέφυ-
γον καὶ τὴν ἀντίληψιν τοῦ διορθωτοῦ.
Ἀλλ' ὁ συγγραφεὺς, ἀνηλεὴς τοῦ ἔργου
του φονεὺς, δὲν ἐννοεῖ νὰ τοῦ ἀφήτῃ τὴν
ἐλαχίστην πνοὴν ζωῆς.

Καὶ ἰδοὺ ἀμέσως μίαν σελίδα παροραμά-
των, βγάξουσα τὰ μάτια καὶ τῶν κατα λά-
θος φερουσῶν τοιαῦτα λέξεων.

Καὶ διορθοῦνται τὰ: «χαρακτήρα» εἰς
«χαρὰ τῆρα», «Γόθρος» εἰς «Γόθος»,
«Ἀλέξανδρος» εἰς «Ἀλέξαντρος»,
«αυθημέρα» εἰς «αυθήμερος», «τῆς Ἐπί-
σου» τῆς «Ἐφεσσος»!

Καὶ ἄλλαι ἀκόμη 30 λέξεις ἀποκλη-
ροῦνται τῆς ἑλληνικῆς ἰθαγενείας διὰ τοῦ
τελευταίου κωδεκέλλου!

Ἄυτὴ εἶνε ἡ ἱστορία τῆς Ρω-
μιοσύνης, ἣτις κατ' αὐτὰς εἶδε τὸ
ρῶς.

Ἐὰν τοῦτο καλῆται ρῶς, καὶ ἐὰν ἡ ἱστο-
ρία ἔχη σκοπὸν νὰ διδάξῃ καὶ ὅχι νὰ δια-
σκεδάσῃ τοὺς ἀναγνώστας τῆς, ὁ κ. Ἑρ-
ταλιώτης ἐσπατάλησεν εἰς μάτην κόπον
καὶ μελέτας, καὶ γνώσεις καὶ ἐξοδα καὶ
ἀπέτυχε καθ' ὀλοκλήριον εἰς τὸ ὄνειρον
καὶ εἰς τὸν σκοπὸν της.

Ὁ Ἑσωτοποιοῦς

ΕΚ ΚΡΗΤΗΣ

Ἡλιώτης